

Cum percepe generația Z viitorul

luna.doc#9

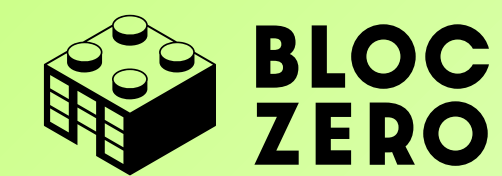
**Concept,
analiză și raport
de cercetare**

**Sebastian Țoc
Monica Stroe**

Grafică și DTP:

Studio Fluid

**Un proiect
realizat de:**



Co-finanțat de:

PROIECT CO-FINANȚAT DE:



Broșura face parte din proiectul Show Me Emotion. Educație emoțională prin film documentar, co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național. Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

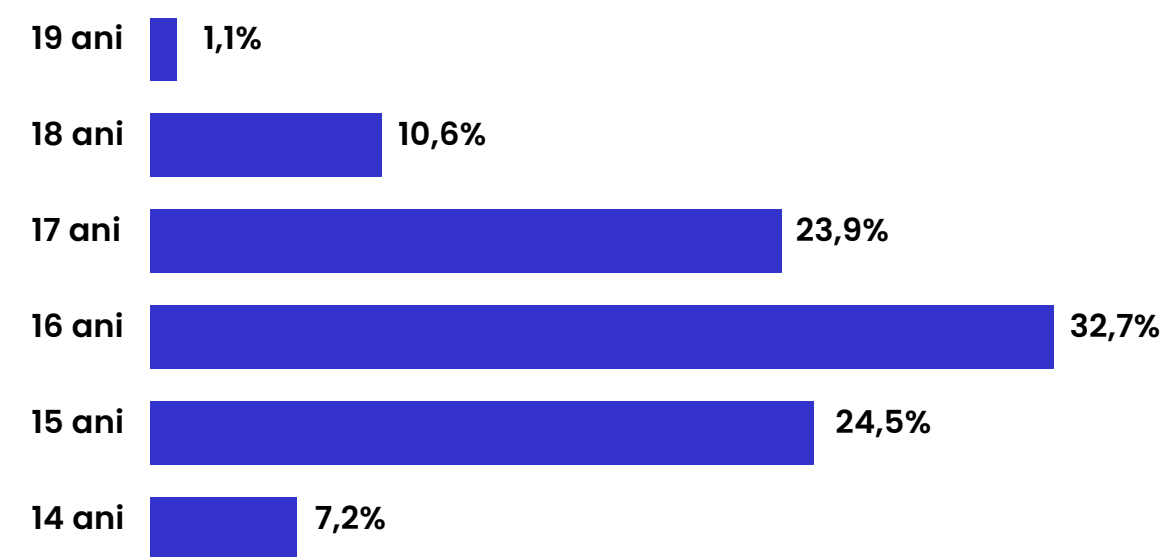
1. Obiectivele și metodologia cercetării

- Studiul își propune să surprindă și să analizeze modul în care adolescenții proiectează viitorul, atât cel personal, cât și cel al generației lor, al comunităților în care trăiesc și al planetei. Am dorit să vedem cum se raportează aceștia la teme precum tehnologia, economia, transformările pieței muncii, schimbările climatice, precum și la alte realități sociale și politice.

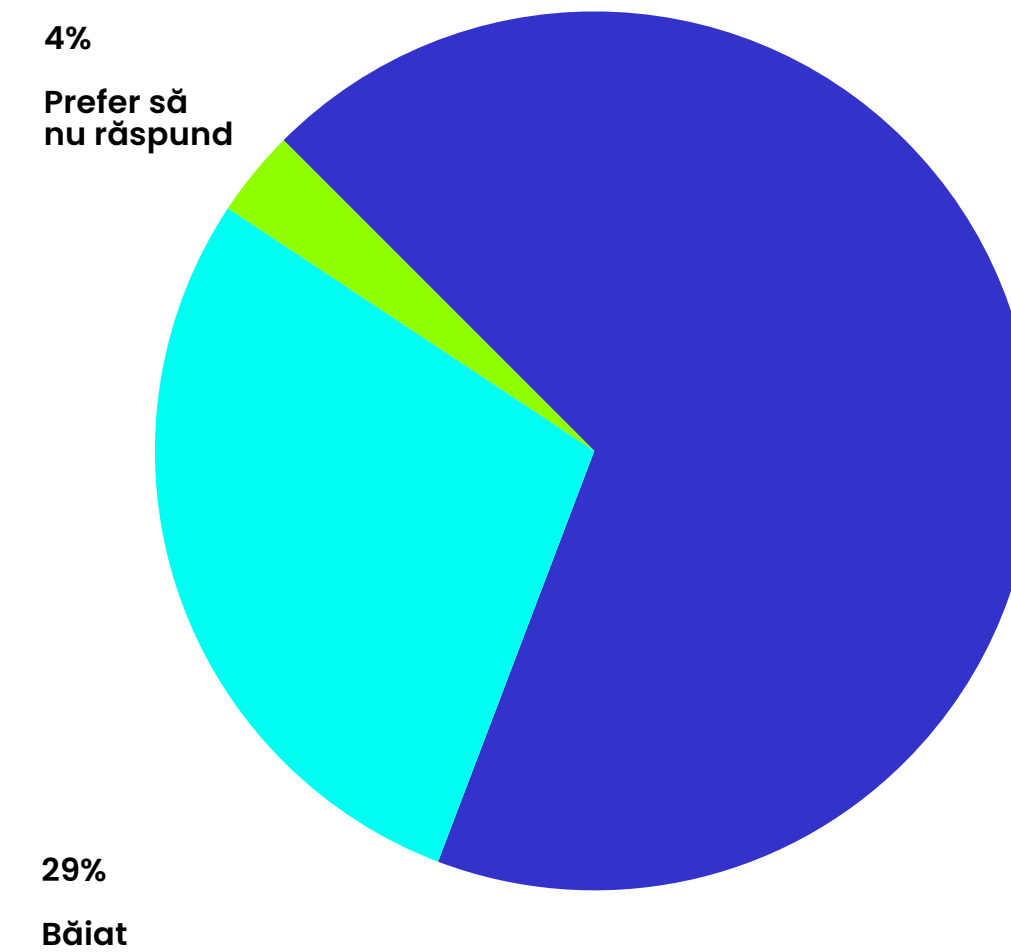
- Am ales o abordare cantitativă: ancheta sociologică pe bază de chestionar.

- Chestionarul a fost aplicat online pe un eșantion de disponibilitate compus din 1344 respondenți cu vârste cuprinse între 14 și 19 ani, elevi la licee și școli profesionale. 68% dintre respondenți sunt de genul feminin, 29% de genul masculin, iar aproape 4% preferă să nu își declare genul. Mediul de rezidență al respondenților este preponderent urban (63%), cu 37% rezidenți în mediul rural.

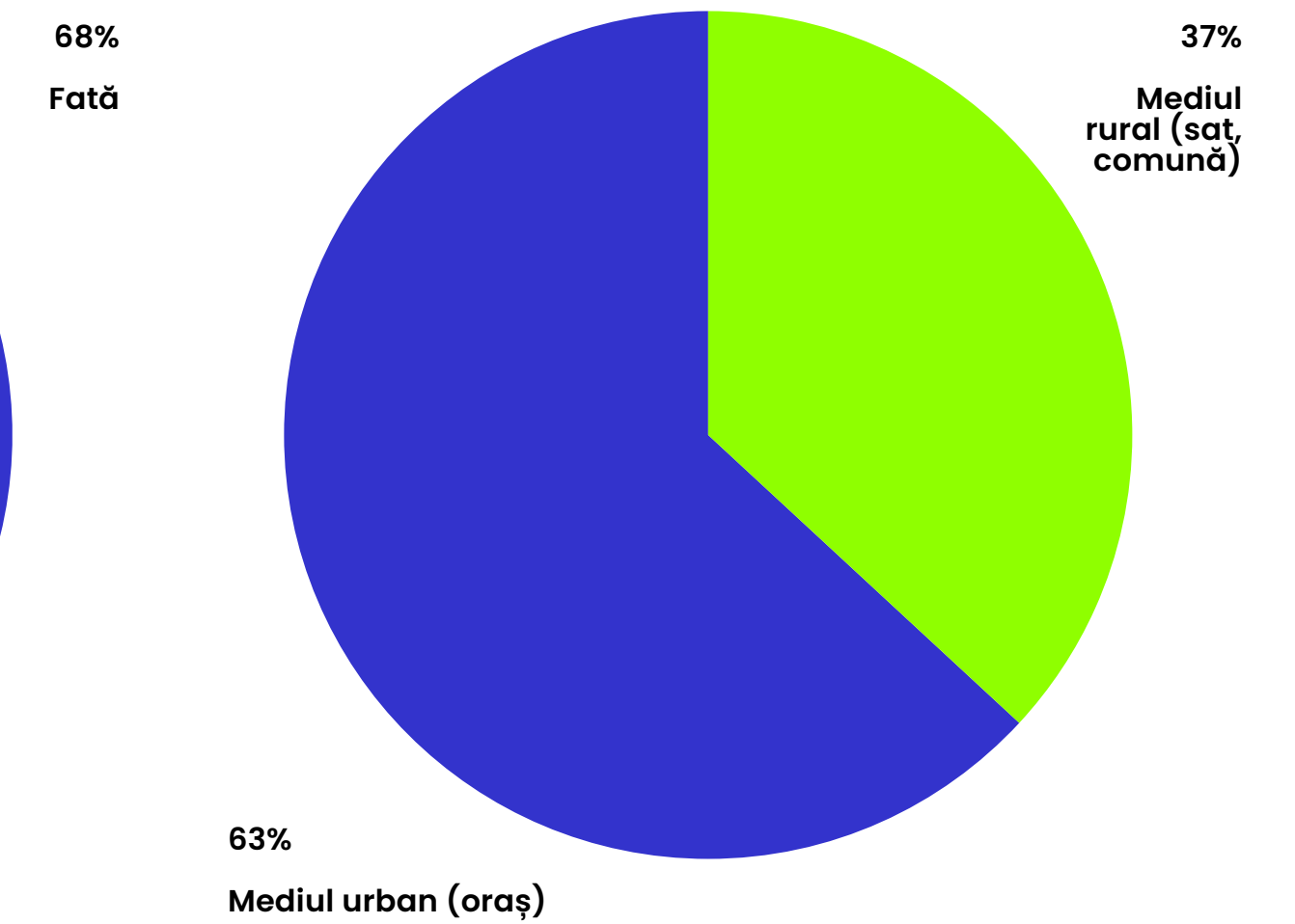
Vârsta respondenților (procente)



Genul respondenților (procente)

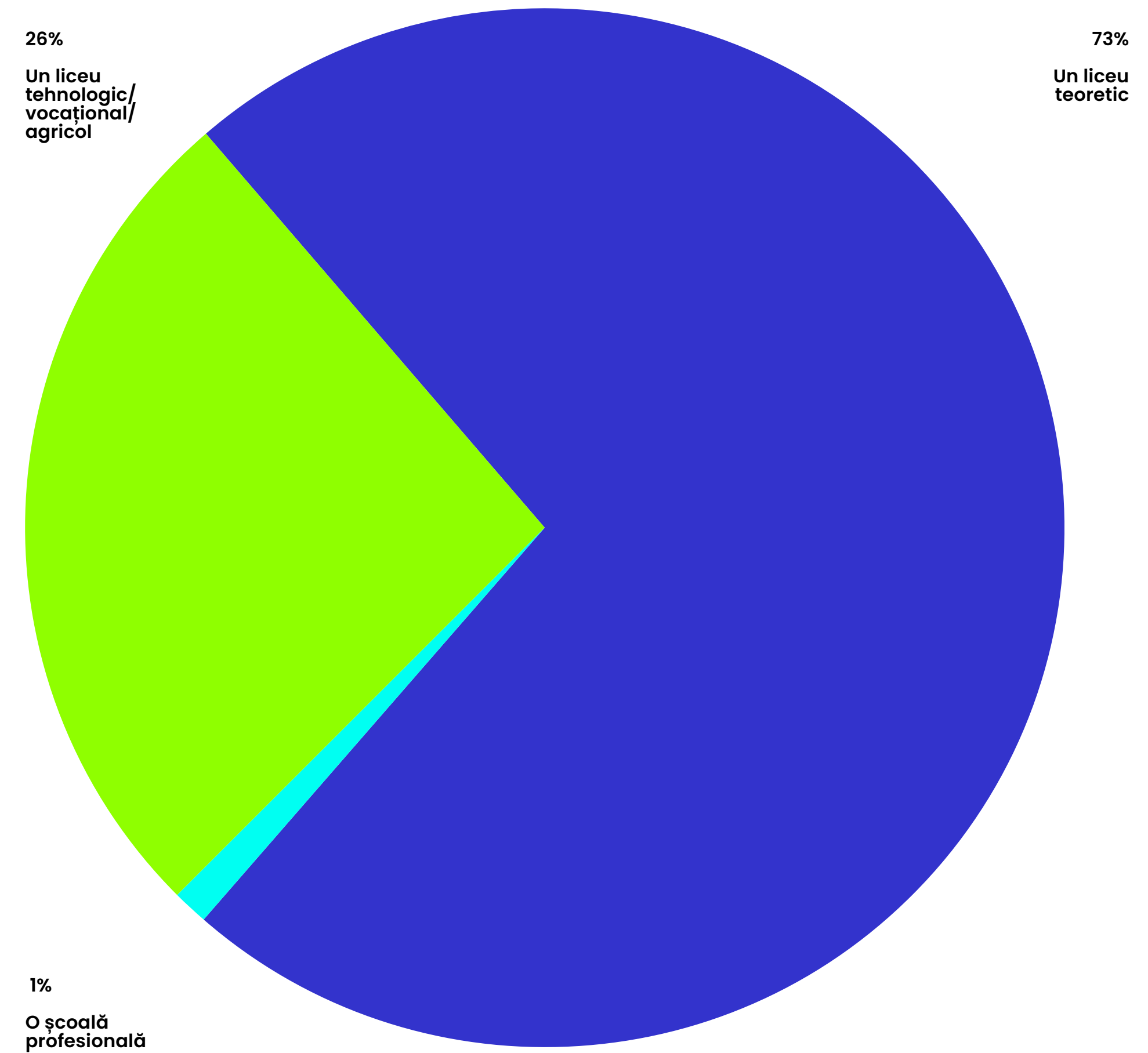


Mediul de rezidență (procent respondenți)



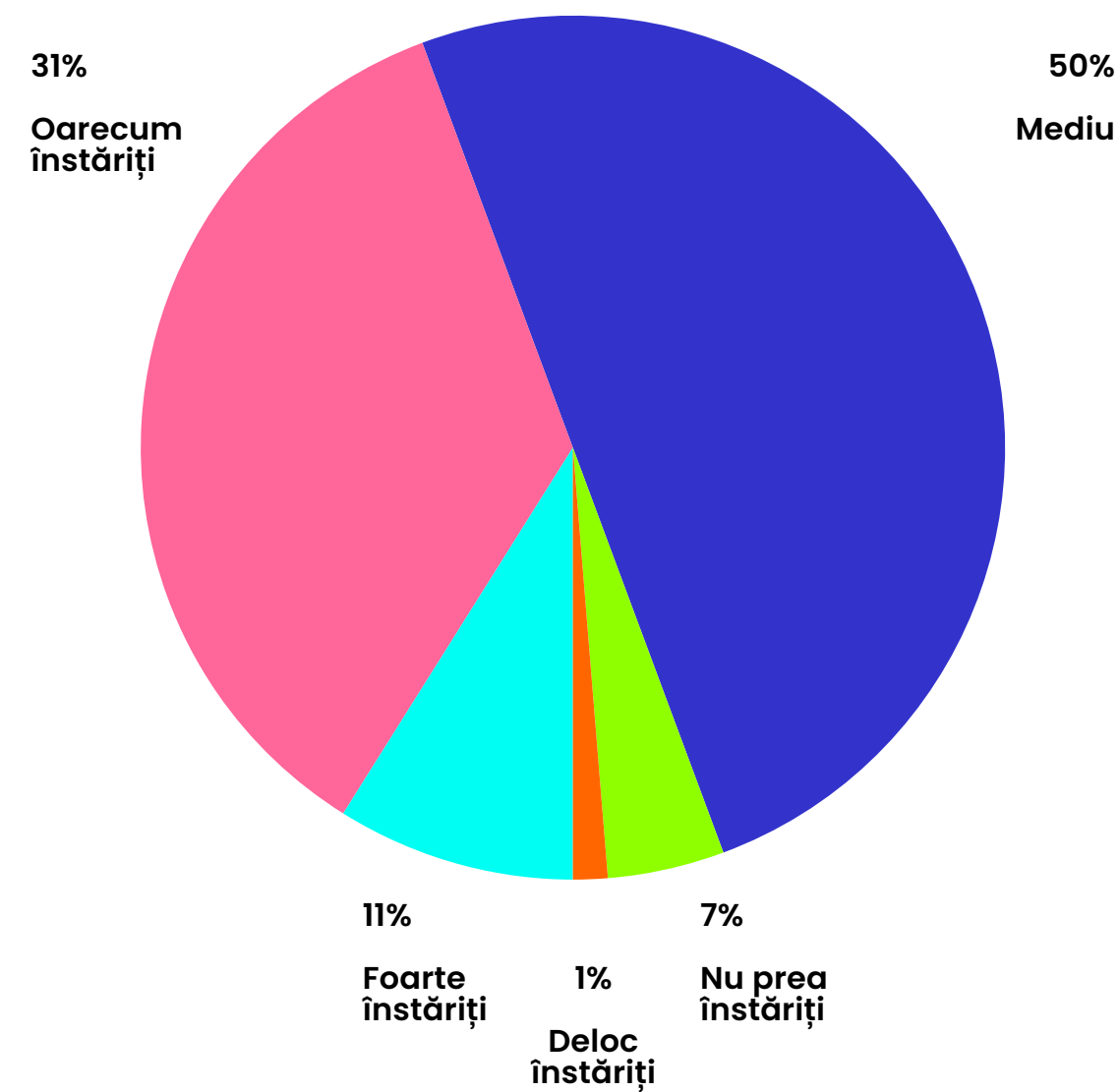
- Din totalul respondenților, cei mai mulți (73%) studiază la un liceu teoretic, 26% la un liceu tehnologic/vocațional/agricol și mai puțin de un procent studiază la școli profesionale.

Tipul de structură de învățământ la care studiază respondenții (procente)



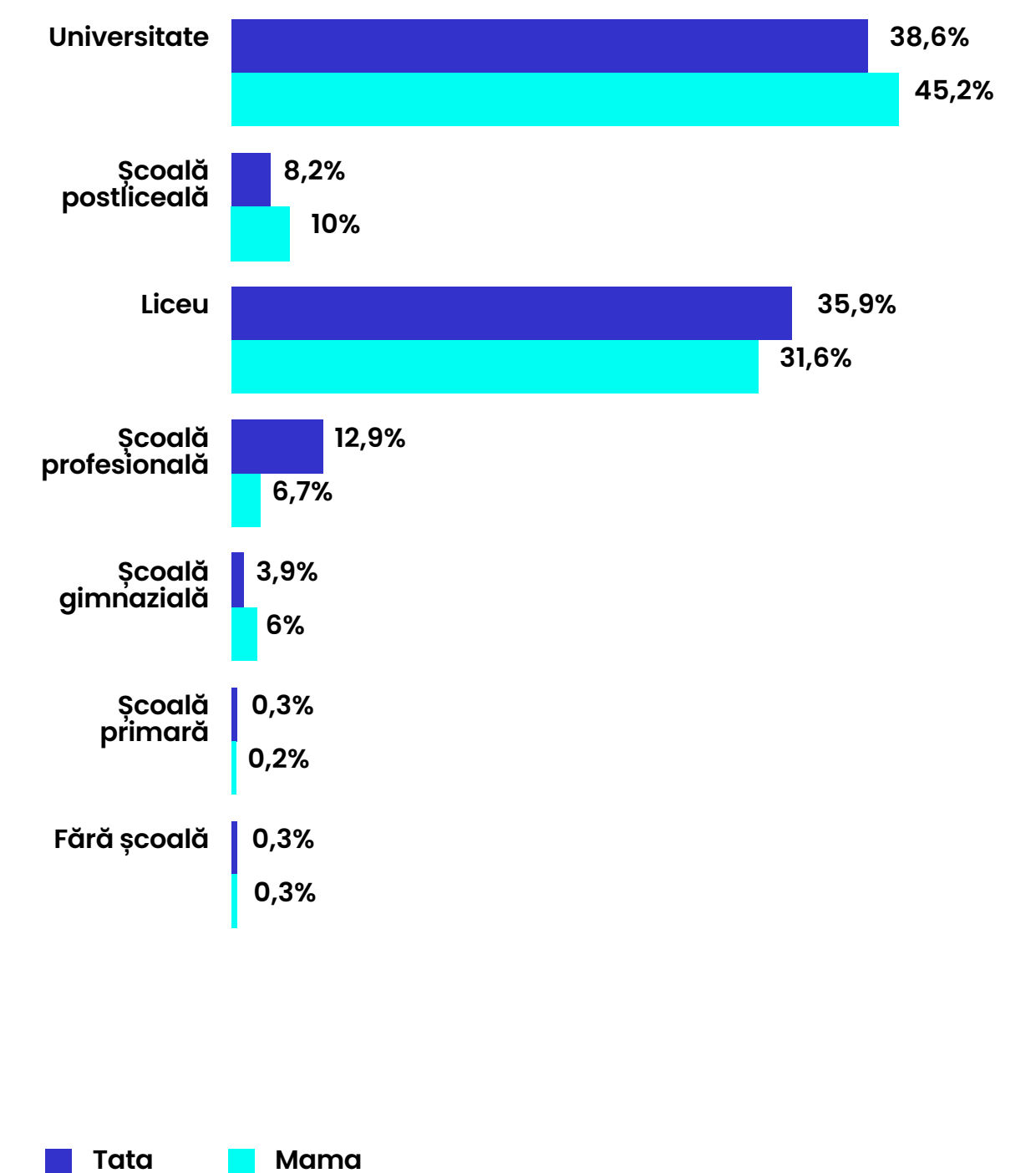
- Jumătate dintre respondenți își identifică starea materială a familiei în centrul ierarhiei veniturilor („mediu înstăriți”). O treime se identifică drept „oarecum înstăriți”.

Comparativ cu alte familii, cât de înstăriți consideri că sunt părinții tăi? (procente)



- Majoritatea respondenților provin din familii cu studii medii sau superioare: un procent însemnat au mama, respectiv tatăl, absolvenți de studii universitare: 45%, respectiv 39% dintre respondenți. Următorul nivel de școlarizare al părinților, în ordinea frecvenței, este liceul: 35% dintre respondenți au mama absolventă de liceu, iar 36% au tatăl absolvent de liceu.

Care este ultima școală absolvită de mama ta, respectiv tatăl tău? (procente)



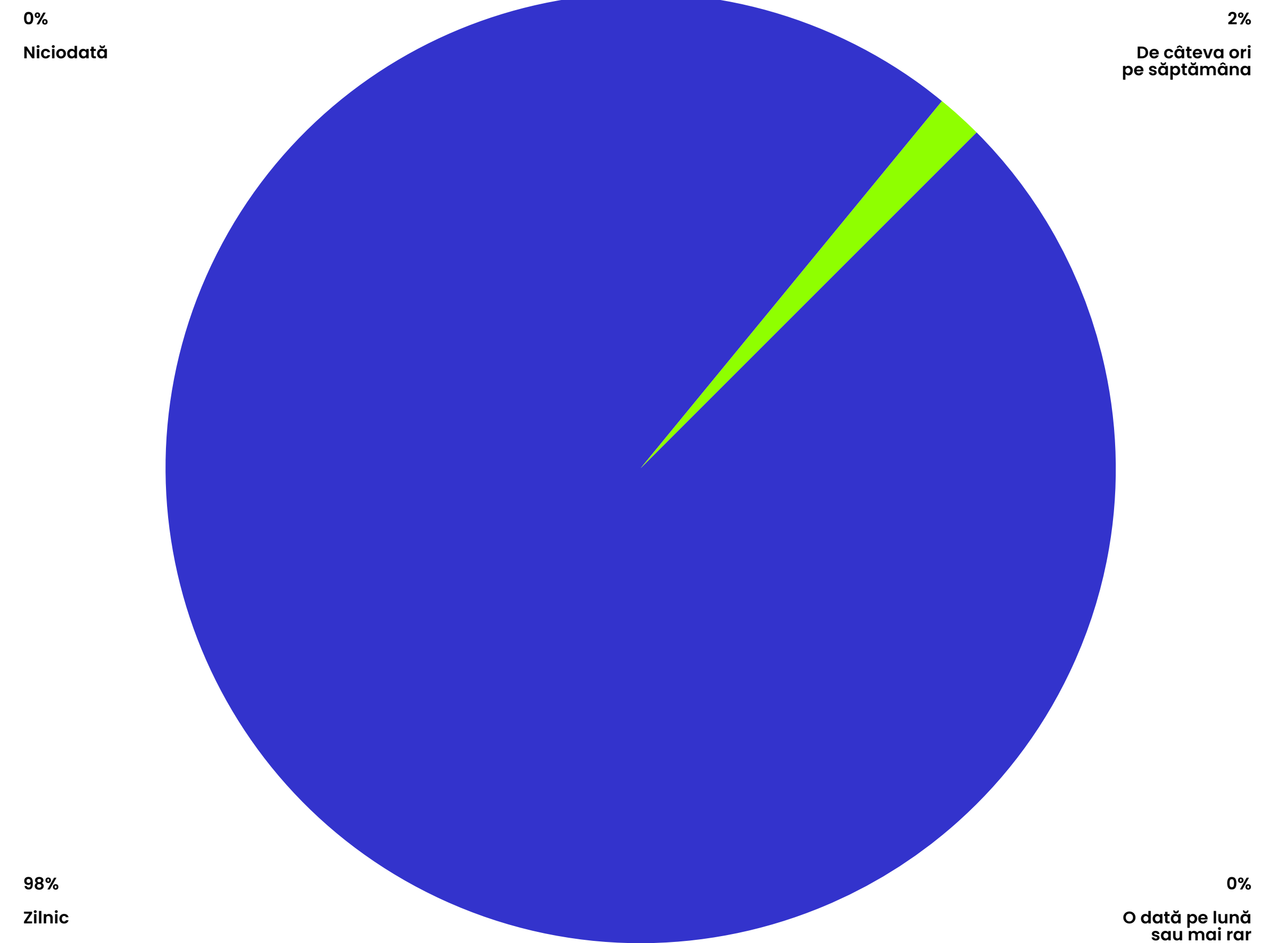
■ Tata ■ Mama

Rezultatele cercetării

Utilizarea internetului și modalități de informare

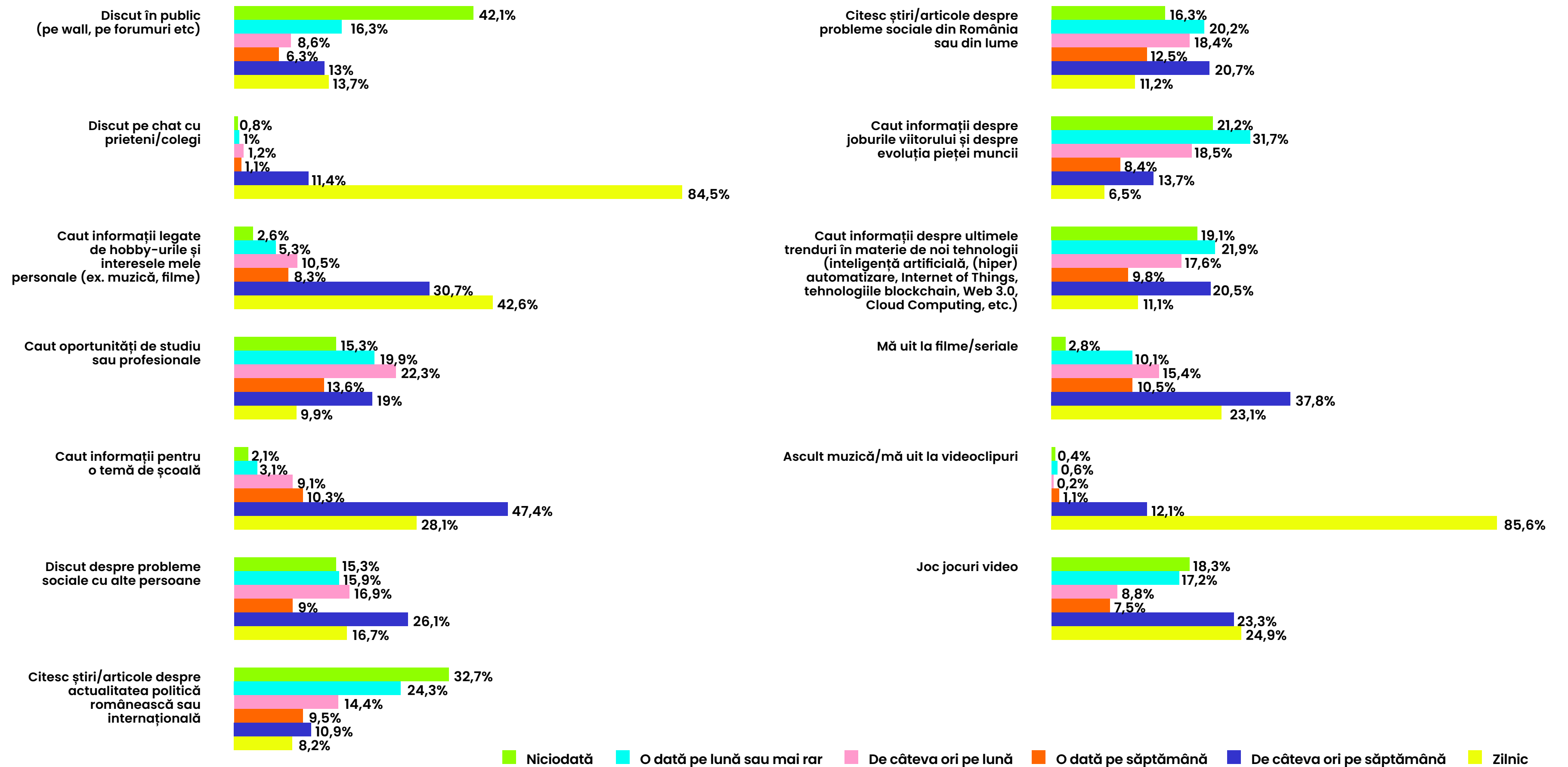
- Utilizarea internetului face parte din rutina cotidiană a 98% dintre respondenți. Internetul este în primul rând o resursă de divertisment pentru adolescenții din eșantion și în mică măsură o resursă pentru informare și documentare.

**Cât de des intri pe internet?
(procente)**



Cât de des folosești internetul pentru următoarele activități? (Procente)

• Ascultarea muzicii / urmărirea videoclipurilor, precum și discuțiile pe chat cu prieteni/colegi sunt activitățile online cărora respondenții le alocă cel mai mult timp dintre activitățile online zilnice: 86%, respectiv 85% dintre respondenți le practică zilnic. Ele sunt urmate la mare distanță de căutarea de informații legate de hobby-uri și interese personale (43%), căutarea de informații pentru o temă de școală (28%), de jocuri video (25%) și de urmărirea de filme și seriale (23%).



- Căutarea de informații și știri este destul de puțin prezentă între preocupările adolescenților respondenți: 33% declară că nu citesc niciodată știri online despre actualitatea politică românească sau internațională, 21% nu caută niciodată informații despre joburile viitorului și despre evoluția pieței muncii, 19% nu caută niciodată informații despre ultimele trenduri în materie de noi tehnologii (inteligentă artificială, (hiper)automatizare, Internet of Things, tehnologiile blockchain, Web 3.0, Cloud Computing etc.), în timp ce 16% dintre respondenți nu citesc niciodată știri despre problemele sociale din România sau din lume. De asemenea, 15% nu folosesc niciodată internetul pentru a căuta oportunități de studiu sau profesionale.

Planuri de viitor

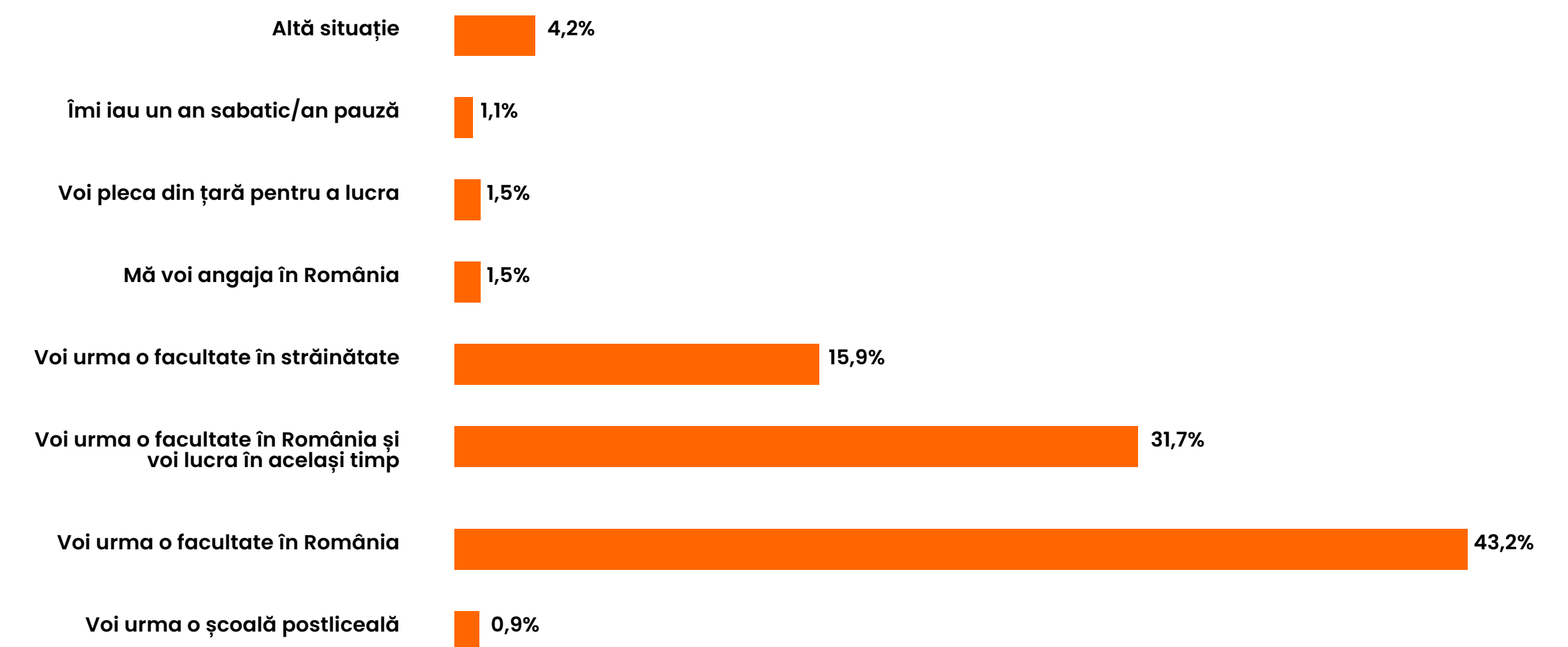
- Planurile de viitor a peste 90% dintre respondenți includ urmarea unei facultăți imediat după absolvirea liceului/școlii profesionale.

- Cei mai mulți respondenți (43%) plănuiesc să urmeze o facultate în România, în timp ce o treime din respondenți prevăd că vor lucra în paralel cu studiile universitare. 16% plănuiesc să studieze în străinătate.

- 4% dintre liceeni plănuiesc să înceapă munca după absolvire (jumătate în țară, jumătate în străinătate).

- Școala postliceală sau anul sabatic (direcție urmată uneori de absolvenții din alte spații culturale) nu apar ca opțiuni pe care liceenii să le planifice din timpul liceului.

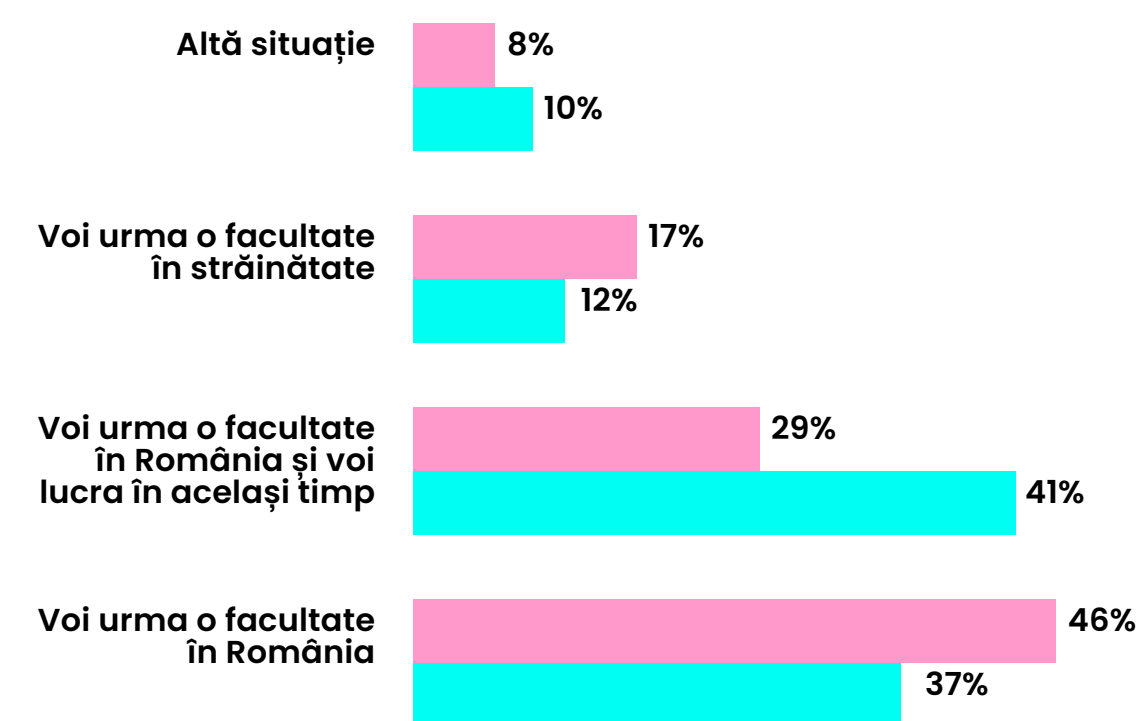
Ce plănuiești să faci în anul de după finalizarea liceului/școlii profesionale? (procente)



- Planificarea viitorului personal după studiile liceale variază semnificativ în funcție de tipul de liceu urmat de respondenți: absolvenții de liceu tehnologic, vocațional, agricol sau de școli profesionale plănuiesc să lucreze în paralel cu studiile încă din primul an de facultate într-un procent mai mare decât absolvenții de liceu teoretic (41% față de 29%). Urmarea unei facultăți în afara României este mai prezent în planurile elevilor din licee teoretice.

- Nivelul de studii al mamei este de asemenea decisiv pentru modul în care adolescenții își planifică viitorul: adolescenții ale căror mame au studii universitare apreciază în mai mare măsură decât ceilalți respondenți că vor urma o facultate (fie în România, fie în străinătate).

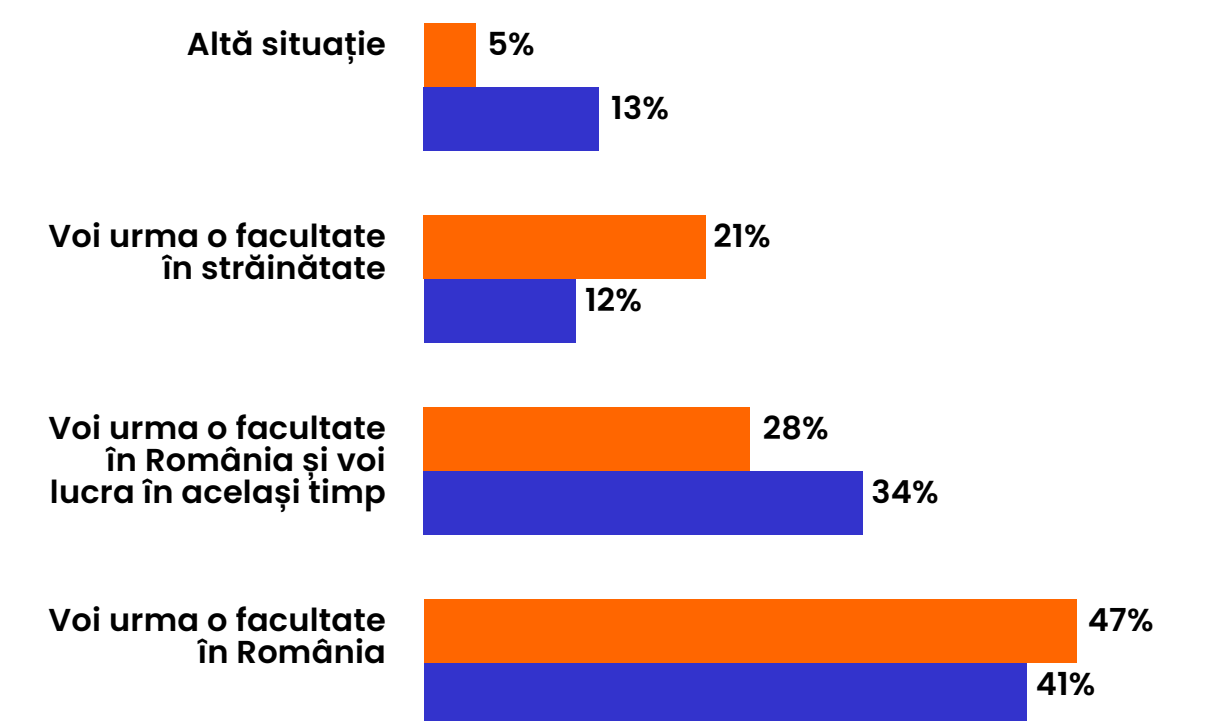
Ce plănuiești să faci în anul de după finalizarea liceului/școlii profesionale?



Tip de liceu urmat: Liceu teoretic

Tip de liceu urmat: Liceu tehnologic/vocațional/agricol/școală

Ce plănuiești să faci în anul de după finalizarea liceului/școlii profesionale?



Nivel de școlaritate mama - studii universitate

Nivel de școlaritate mama - fără studii universitare

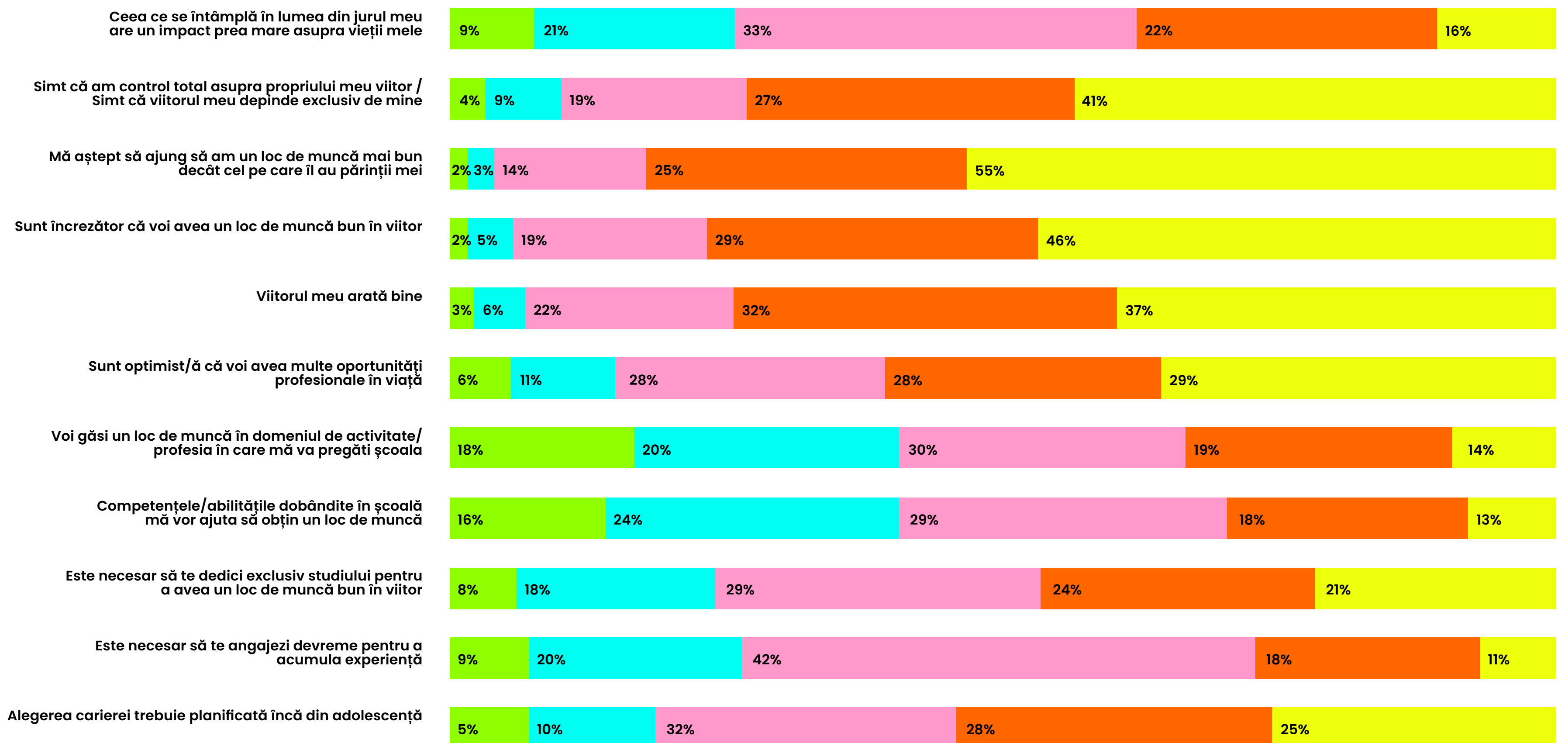
În ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații despre viitor?

1 - În foarte mică măsură 2 3 4 5 - În foarte mare

- Adolescenții au o viziune generală mai degrabă optimistă în raport cu viitorul personal, dar nu atribuie un merit semnificativ experienței formative din școală.

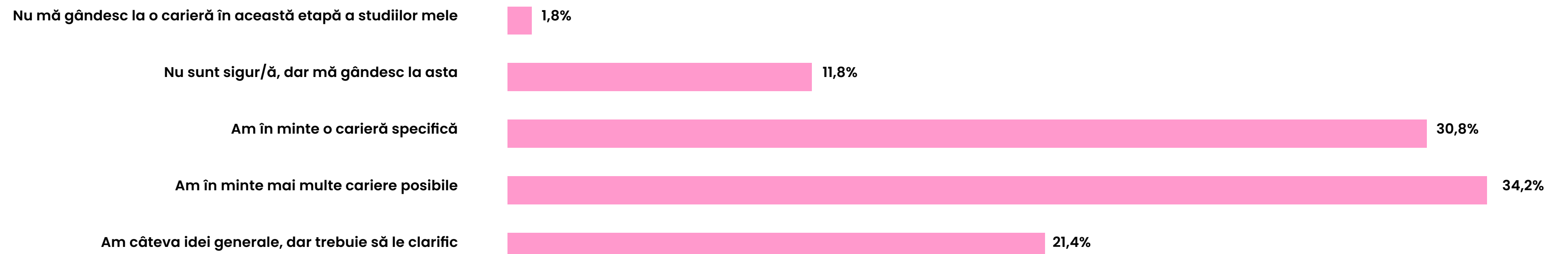
- Peste jumătate (55%) se așteaptă în foarte mare măsură să aibă un loc de muncă mai bun decât cel pe care îl au părinții, 46% sunt încrezători că vor avea un loc de muncă bun în viitor, 41% simt că au un control total asupra propriului viitor sau că viitorul depinde exclusiv de ei, iar 37% cred că viitorul lor arată bine.

- Mulți cred în foarte mică măsură că școala îi pregătește pentru viitor: 18% cred că vor găsi loc de muncă în domeniul în care îi va pregăti școala și doar 16% consideră că competențele/abilitățile dobândite în școală îi vor ajuta să obțină un loc de muncă.



Care dintre următoarele descrie cel mai bine planurile tale de carieră în acest moment?

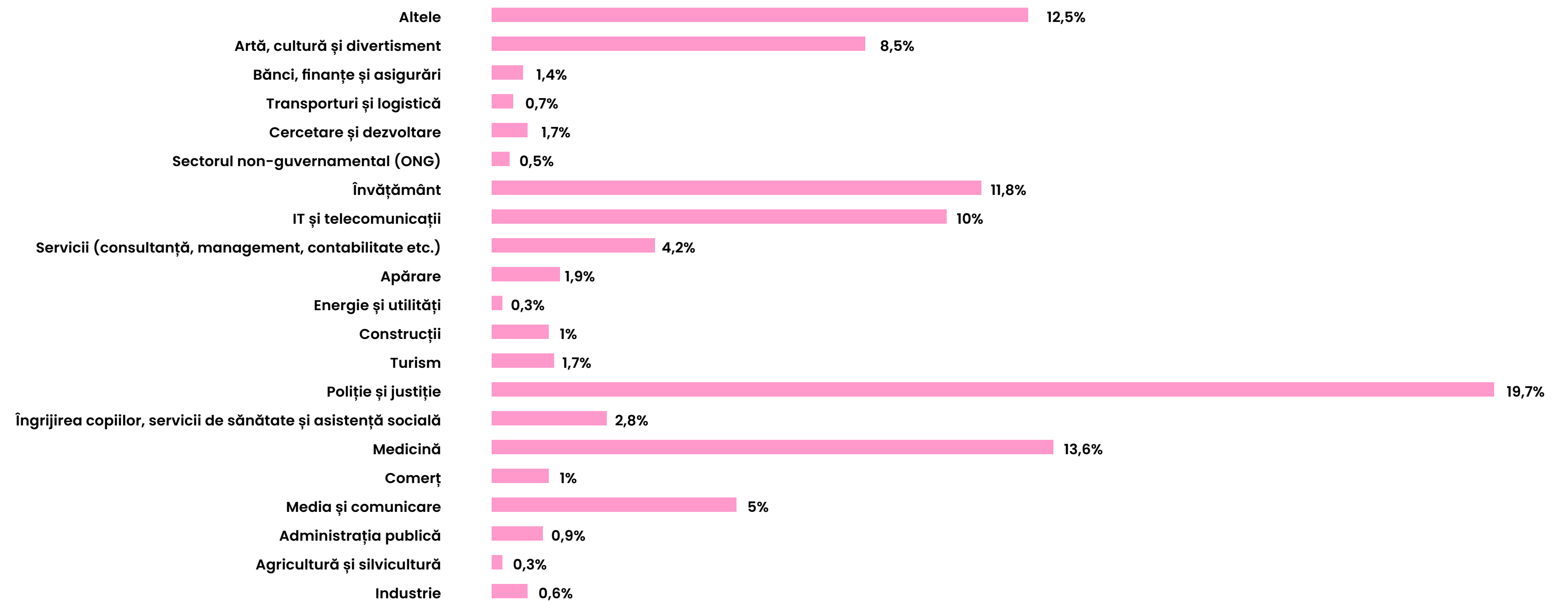
- Aproximativ o treime dintre adolescenți se gândesc deja la o carieră specifică, în timp ce altă treime iau în considerare mai multe cariere posibile. Restul au fie idei generale, fie se gândesc la subiect dar nu au certitudini, fie nu se gândesc deloc la carieră.



Care este sectorul de activitate în care crezi că vei lucra peste 10 ani?

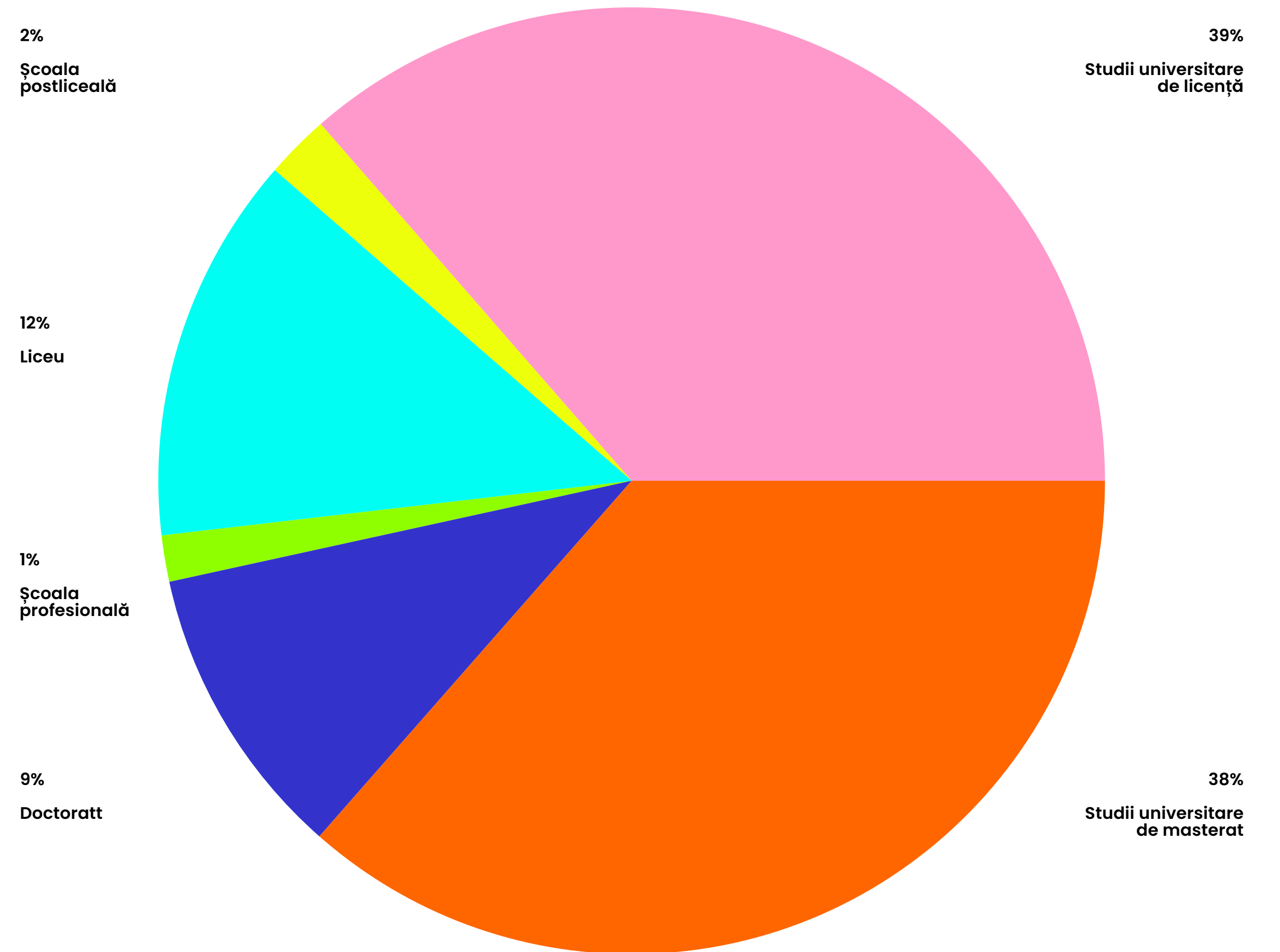
- Subiectul sectoarelor de activitate în care adolescenții își proiectează viitorul profesional peste zece ani oferă o relativă surpriză: poliția și justiția ocupă primul loc în opțiunile respondenților (20%), urmate, la distanță, de medicină (14%), alte domenii nespecificate (13%), învățământ (12%). Domeniul IT și telecomunicații (10%) ocupă poziția a cincea în rândul opțiunilor profesionale.

- Printre cele mai puțin atractive sectoare se numără agricultura și silvicultura, industria, administrația publică, comerțul, construcțiile, sectorul non-guvernamental, bănci, finanțe și asigurări.

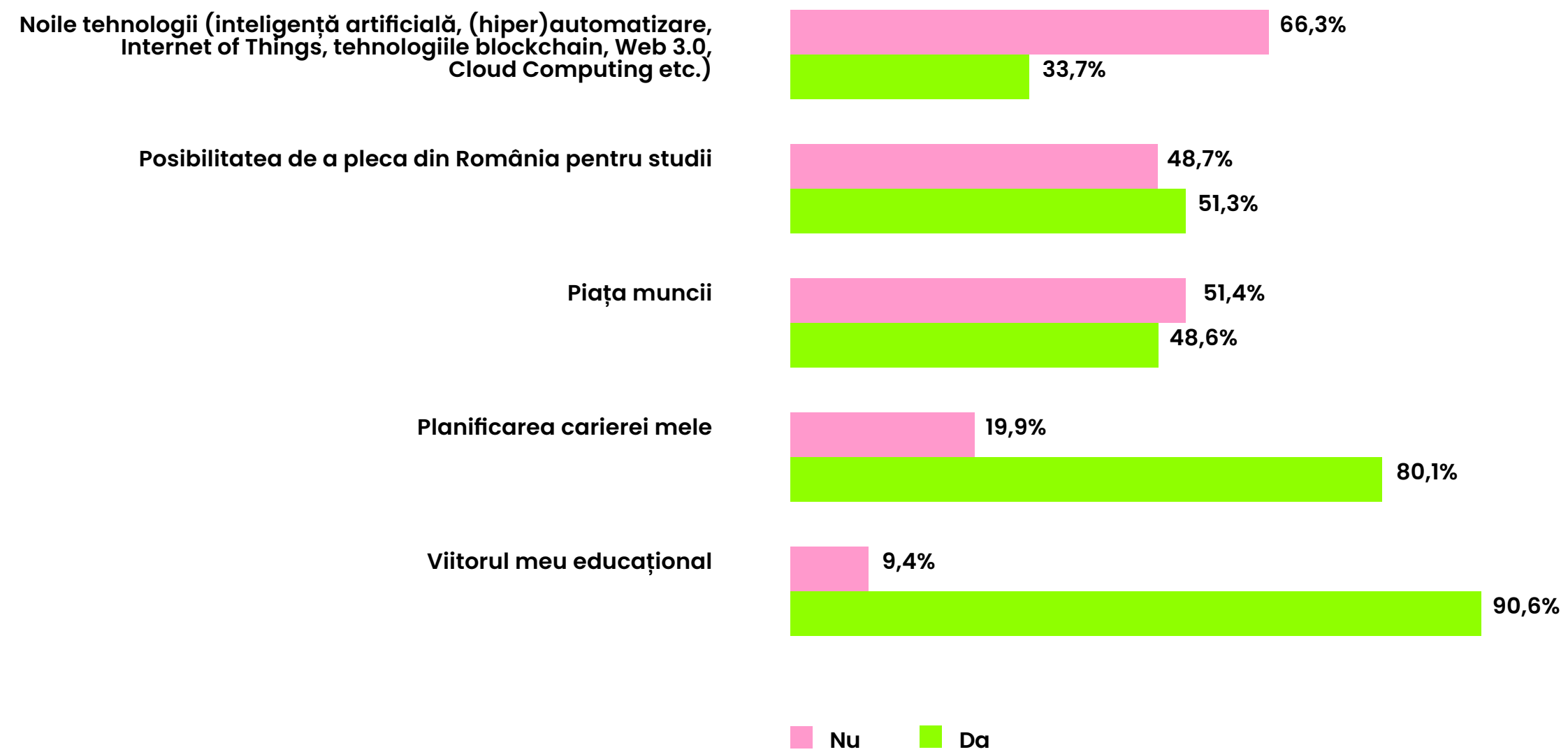


- Tinerii își planifică parcursuri profesionale bazate pe absolvirea studiilor universitare, de licență (39%), respectiv de masterat (38%), sau chiar doctorat (9%). Foarte puține din locurile de muncă vizate de liceenii respondenți (14%) pot fi accesate, în opinia acestora, doar cu diplome de liceu, școală postliceală sau școală profesională.

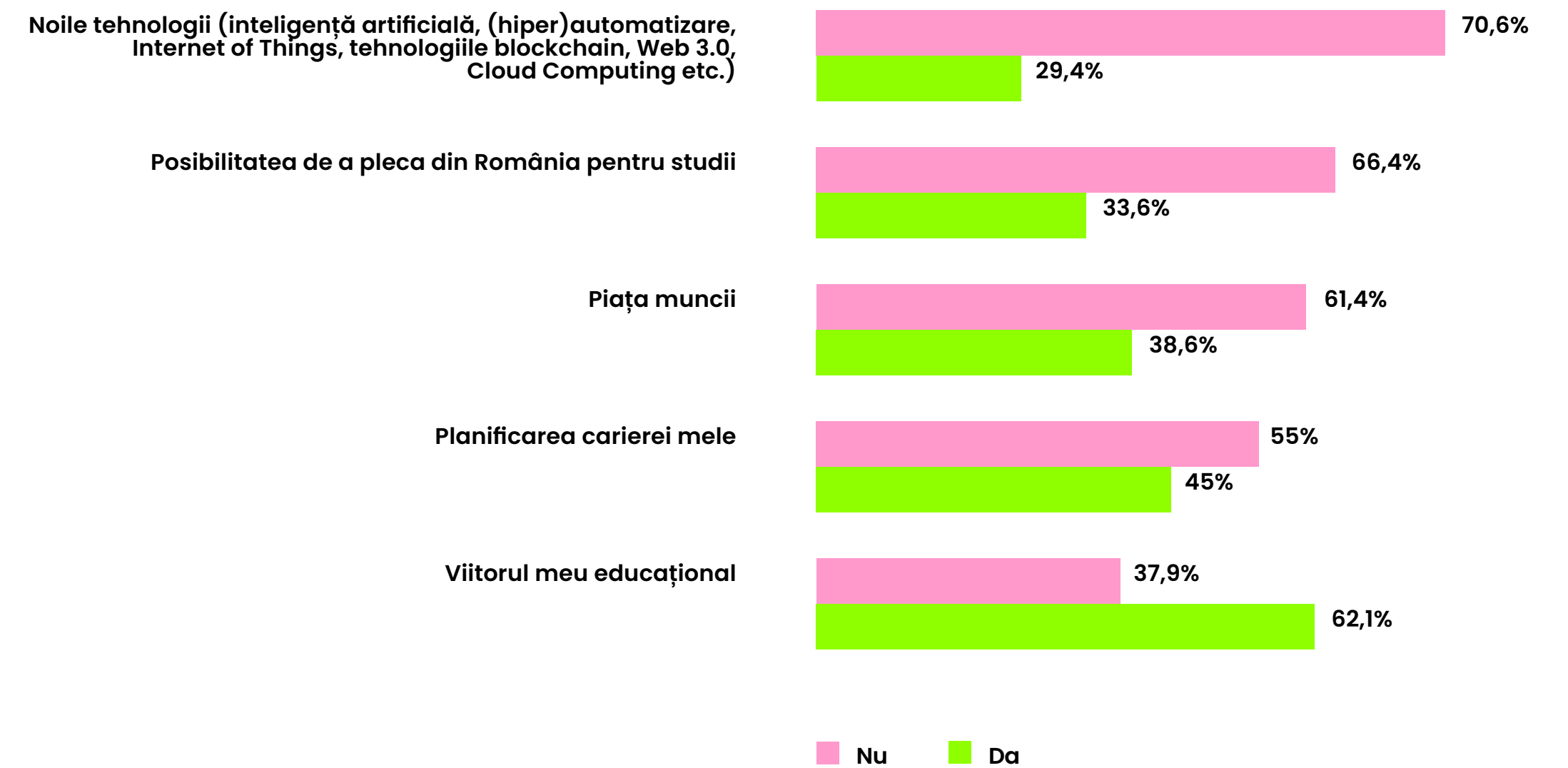
Ce studii crezi că sunt necesare pentru locul de muncă la care te gândești?



În ultimul an am discutat cu părinții mei despre:



În ultimul an am discutat cu profesorii mei despre:

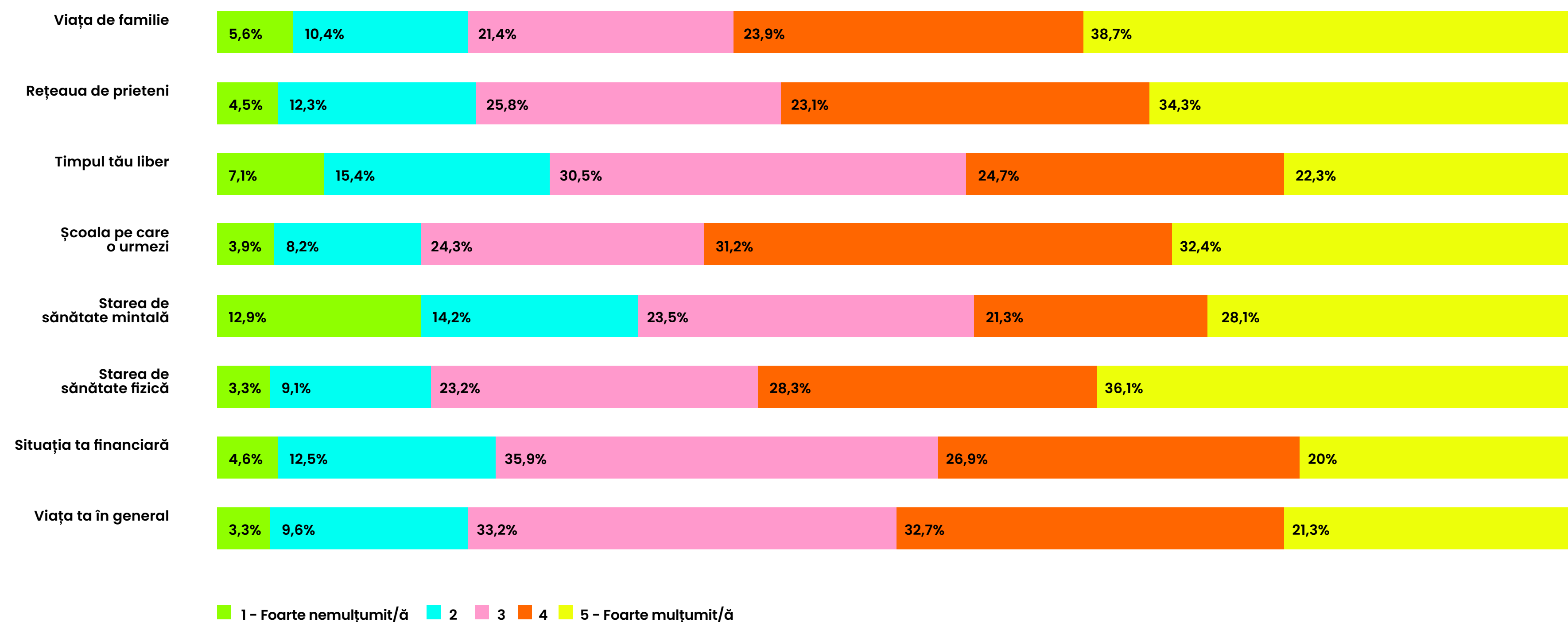


- Adolescenții discută mult mai frecvent cu părinții decât cu profesorii despre viitor, fie că este vorba de viitorul personal (educațional sau profesional) sau de societatea viitorului (piața muncii sau noile tehnologii). Tinerii care urmează licee tehnologice au discutat într-o mai mare măsură cu profesorii despre viitorul educațional și planificarea carierei, comparativ cu cei care urmează licee teoretice. Tinerii care au părinți cu studii universitare au discutat într-o mai mare măsură cu părinții despre viitorul educațional, comparativ cu tinerii ai căror părinți nu au studii universitare.
- 71% dintre respondenți nu au discutat niciodată cu profesorii despre noile tehnologii (inteligență artificială, (hiper)automatizare, Internet of Things, tehnologiile blockchain, Web 3.0, Cloud Computing etc.), iar 66% nu au abordat niciodată această temă cu părinții.
- 61% dintre adolescenți nu au discutat niciodată cu profesorii despre piața muncii, iar 51% nu au atins subiectul în discuțiile cu părinții.
- În privința planificării viitorului personal al adolescenților, părinții par mai preocupați decât profesorii: adolescenții au discutat cu părinții despre viitorul lor educațional (91%), despre planificarea carierei (80%) și chiar despre posibilitatea de a pleca din România pentru studii (51%). Doar 62% dintre tineri au discutat cu profesorii despre viitorul lor educațional, 45% au abordat subiectul planificării carierei și 34% au discutat cu profesorii despre posibilitatea de a pleca din România pentru studii.

Așteptări personale legate de viitor

- În jur de o treime din adolescenți se declară foarte mulțumiți de aspecte ale vieții lor prezente precum viața de familie (39%), starea de sănătate fizică (36%), rețeaua de prieteni (34%), școala pe care o urmează (32%). Doar 22% sunt foarte mulțumiți de timpul lor liber, 21% sunt foarte mulțumiți de viața lor în ansamblu și doar 20% sunt foarte mulțumiți de situația lor financiară din prezent. Aspectul de care cei mai mulți adolescenți se declară foarte nemulțumiți (13%) sau nemulțumiți (14%), este sănătatea mintală.

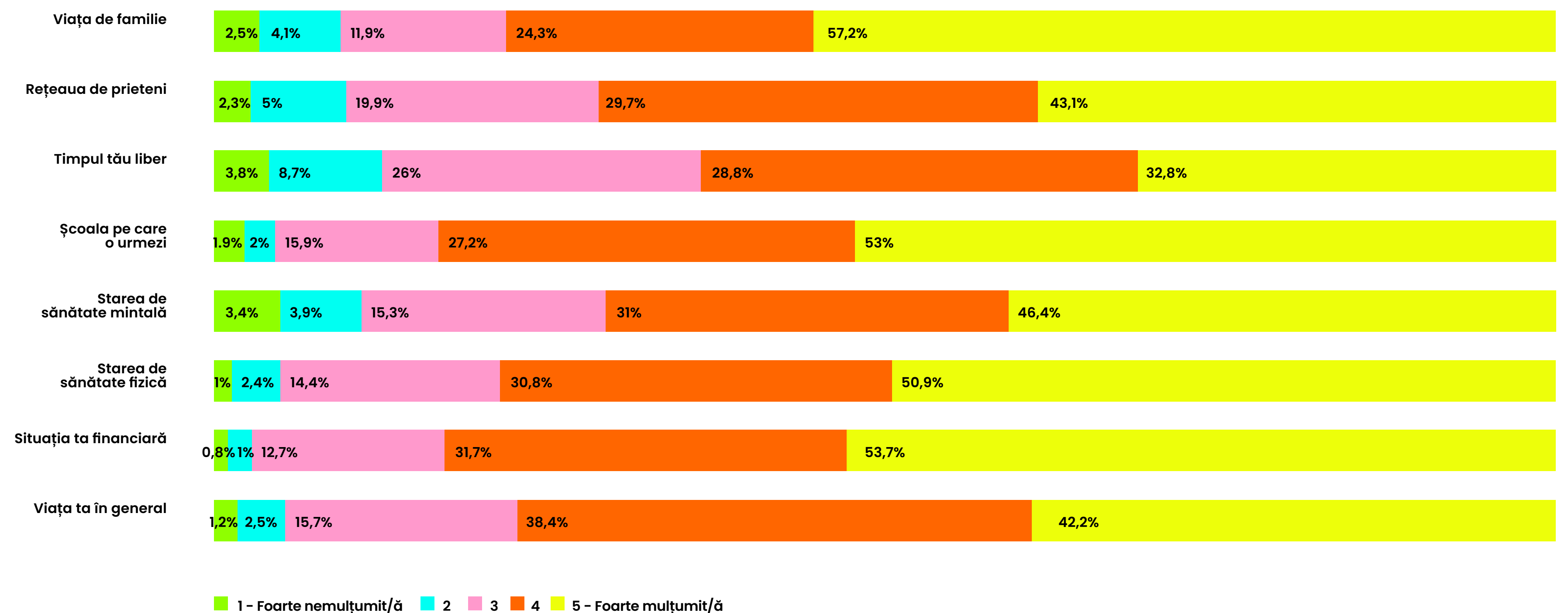
Cât de mulțumit/ă ești de următoarele aspecte ale vieții tale în prezent?



Cât de mulțumit/ă crezi că vei fi peste 10 ani?

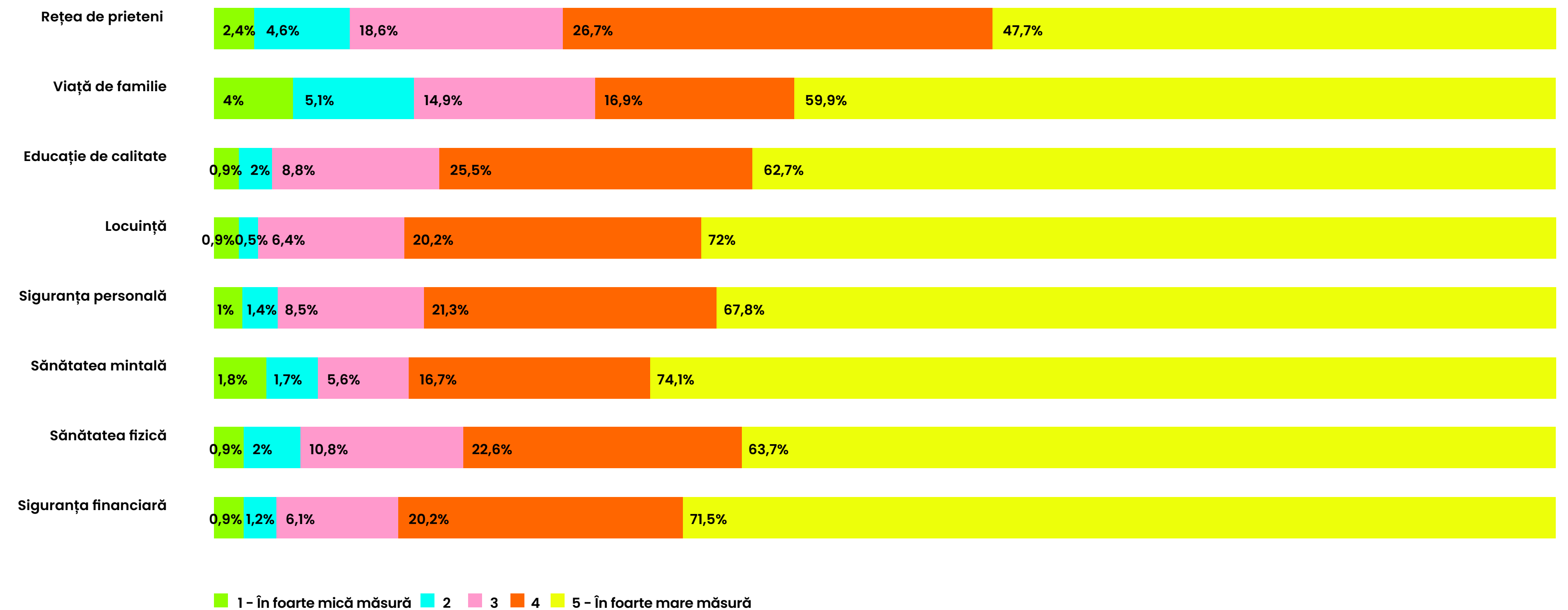
- Adolescenții se așteaptă ca peste 10 ani să fie foarte mulțumiți de viața lor de familie (57%), de situația lor financiară (54%), de starea de sănătate fizică (51%) sau mintală (46%).

- Așteptările pentru viitor ale adolescenților prevăd o creștere însemnată a gradului de satisfacție cu toate aspectele vieții personale, comparativ cu nivelul de satisfacție din prezent. Cele mai mari diferențe față de prezent le înregistrează aspectul situației financiare: cu 34% mai mulți adolescenți cred că vor fi foarte mulțumiți de situația financiară din viitor față de cea din prezent.



Gândindu-te la viitor, care sunt lucrurile pe care ești preocupat/ă să ți le asiguri?

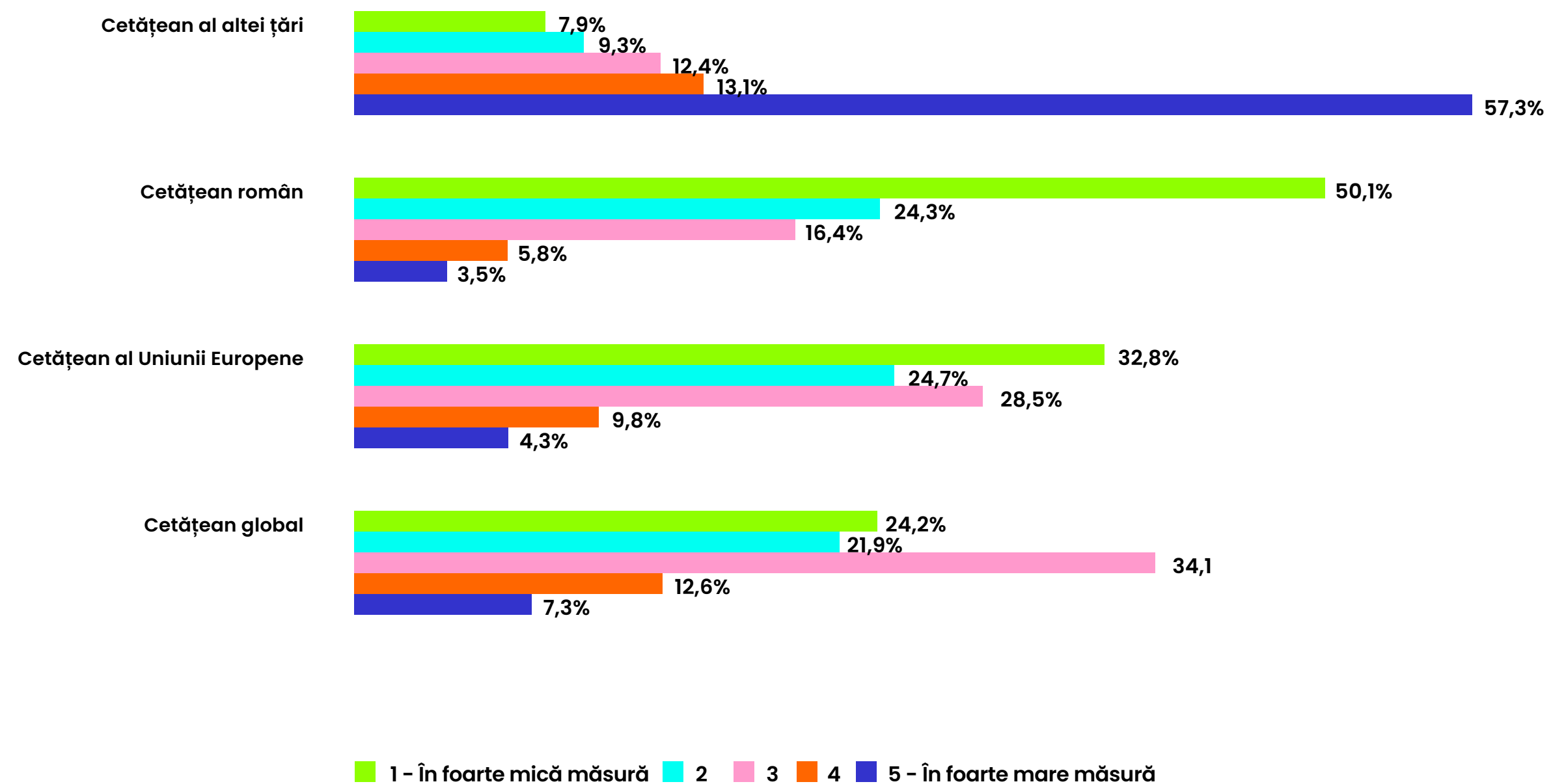
- Prioritățile de viitor ale adolescenților sunt sănătatea mintală, siguranța financiară și siguranța locativă: 74% sunt în foarte mare măsură să își asigure în viitor sănătate mintală, câte 72% sunt în foarte mare măsură preocupați de asigurarea siguranței financiare, respectiv a unei locuințe. Pe următoarele locuri se află siguranța personală (68%), sănătatea fizică (64%) și, pe poziția a șasea, educația de calitate (63%).



În ce măsură te consideri:

- În cadrul acestei secțiuni am dorit să investigăm în ce măsură adolescenții se raportează la transformările societale, în ce măsură se simt conectați la realitățile globale și cum privesc provocările adresate generației lor.

- Jumătate dintre tineri se simt în foarte mare măsură cetățeni români, o treime cetățeni ai Uniunii Europene și aproximativ un sfert cetățeni globali. O parte importantă dintre tineri au răspuns că se simt în mare măsură (9%) sau în foarte mare măsură (8%) cetățeni ai altei țări, lucru care sugerează că se simt mai apropiați de cultura altor state.



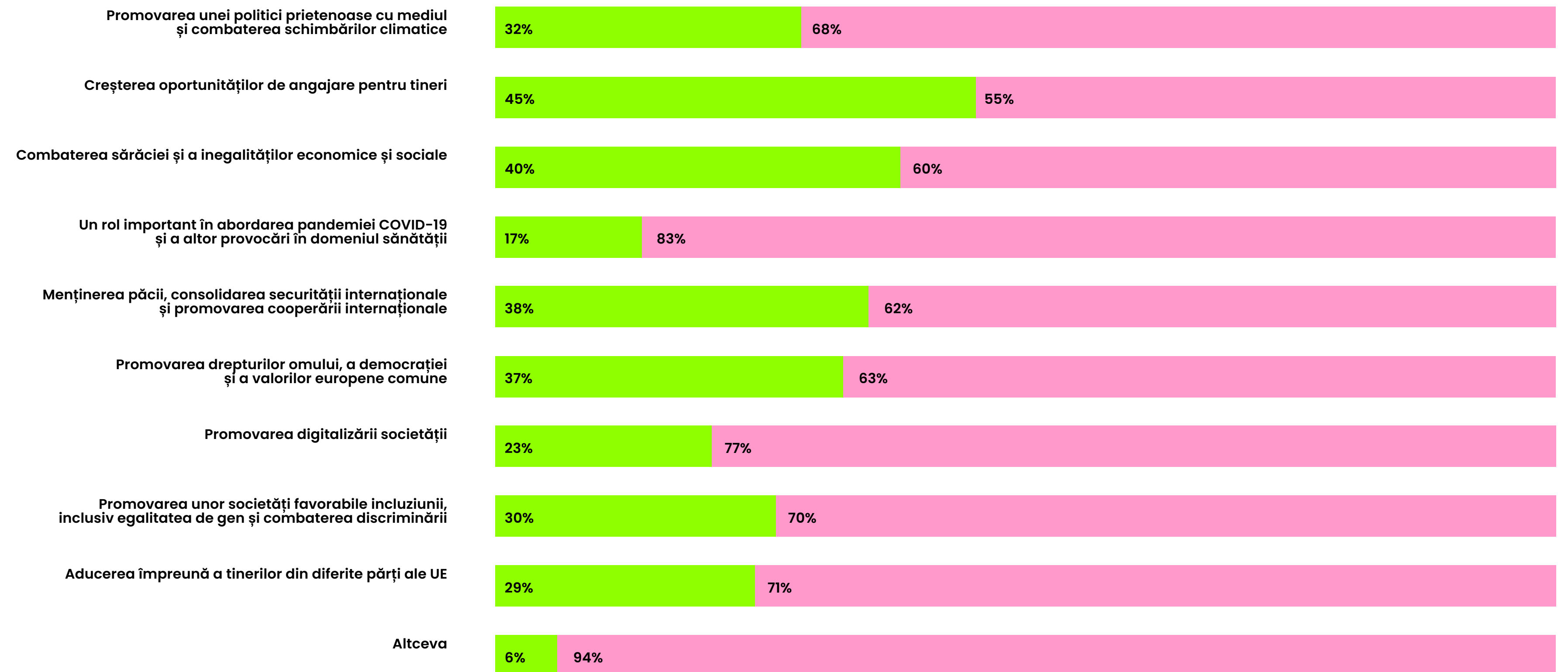
- Interacțiunea cu alte culturi și societăți a fost experimentată de majoritatea tinerilor. 33% au călătorit în altă țară de mai mult de 5 ori, 29% între 2-5 ori, 13% o singură dată.
- 27% nu au călătorit niciodată în străinătate.

De câte ori ai călătorit într-o altă țară?



Ce așteptări ai de la Uniunea Europeană pentru generația ta?

- Tinerii au fost rugați să menționeze care sunt așteptările pe care le au de la Uniunea Europeană. Aceștia au putut alege oricare dintre aspectele listate.

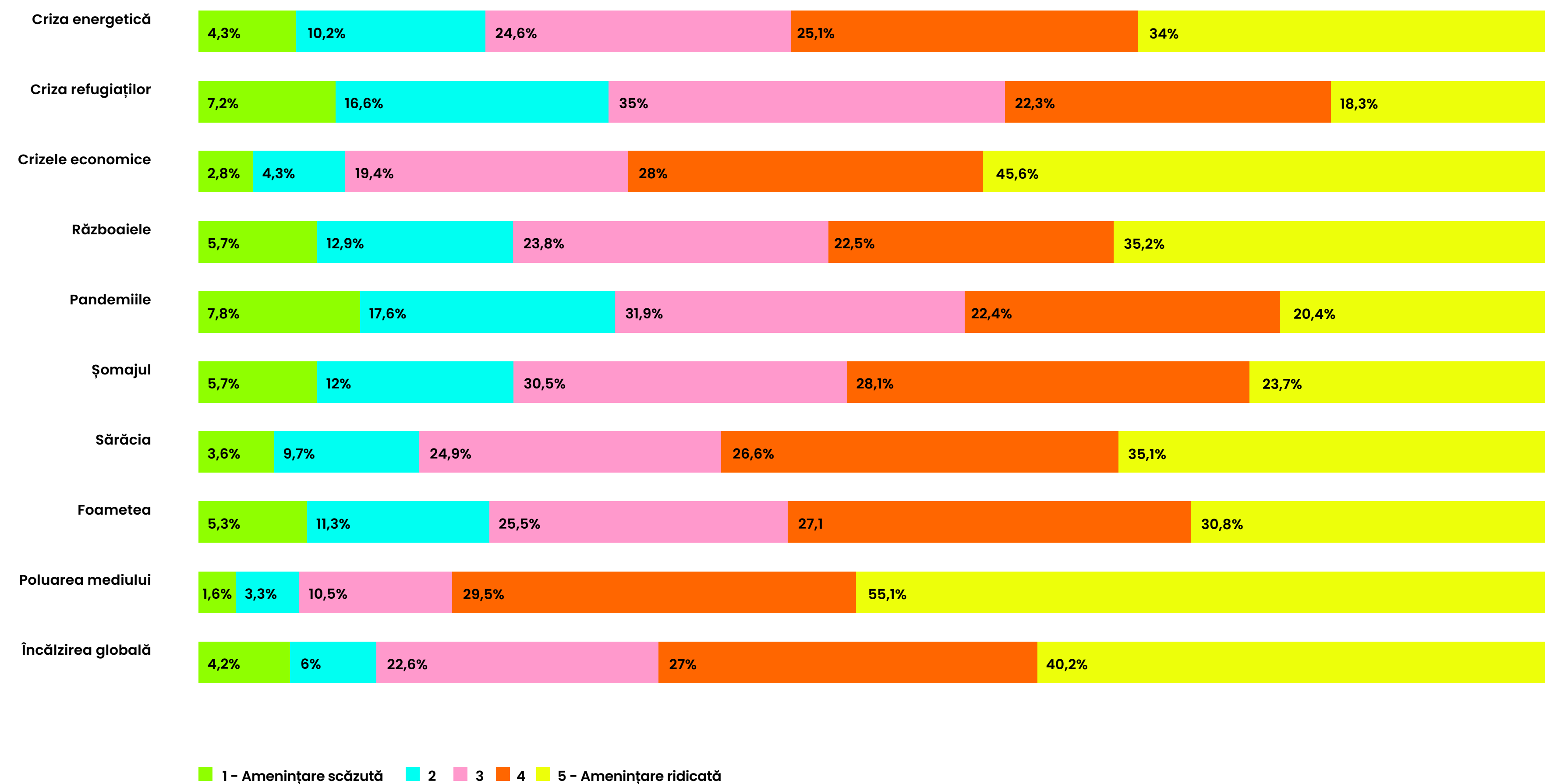


Menționat Nemenționat

- Principalele așteptări de la Uniunea Europeană pentru generația din care fac parte sunt creșterea oportunităților de angajare pentru tineri (45%); combaterea sărăciei și inegalităților sociale și economice (40%); menținerea păcii, consolidarea securității internaționale și promovarea cooperării internaționale (38%), promovarea drepturilor omului, a democrației și a valorilor europene comune (37%).
- Aspectele menționate într-o măsură mai mică au fost: un rol mai important în abordarea pandemiei COVID-19 și a altor provocări din domeniul sănătății (17%) și promovarea digitalizării societății (23%).
- Tinerii își doresc o societate mai echitabilă și care oferă oportunități ocupaționale, în mod particular pentru tineri, care reprezintă categoria socială cea mai afectată de crizele de pe piața muncii, indiferent dacă sunt deja pe piața muncii, sau dacă urmează să intre pe piața muncii. De asemenea, în contextul războiului din Ucraina, pacea este invocată ca fiind importantă de un procent ridicat de tineri.
- Un rol mai important al UE în gestionarea pandemia de COVID-19 a fost menționat într-o măsură redusă întrucât pandemia este asociată cu măsurile de lock-down, care i-au afectat într-o măsură substanțială pe tineri.

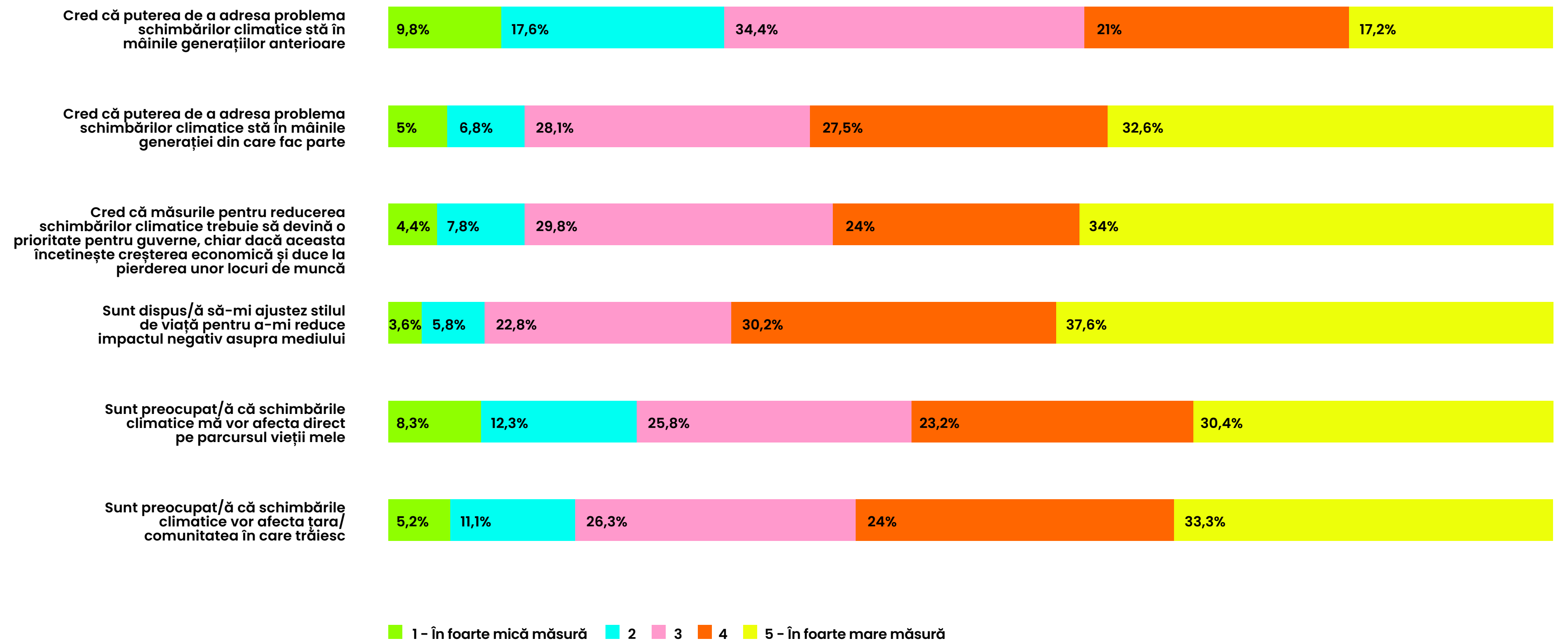
Care crezi sunt cele mai mari amenințări pentru viitoarea societate/comunitate din care vei face parte?

- Toate amenințările pentru societatea viitorului listate în chestionar au fost alese într-o măsură ridicată de tineri.
- Cele menționate în cea mai mare măsură sunt: poluarea mediului, încălzirea globală și crizele economice. De asemenea, aspecte precum sărăcia, războaiele, criza energetică și foametea sunt menționate de un procent ridicat de tineri.
- Aspectele menționate într-o mai mică măsură drept amenințări sunt: pandemiile și criza refugiaților.



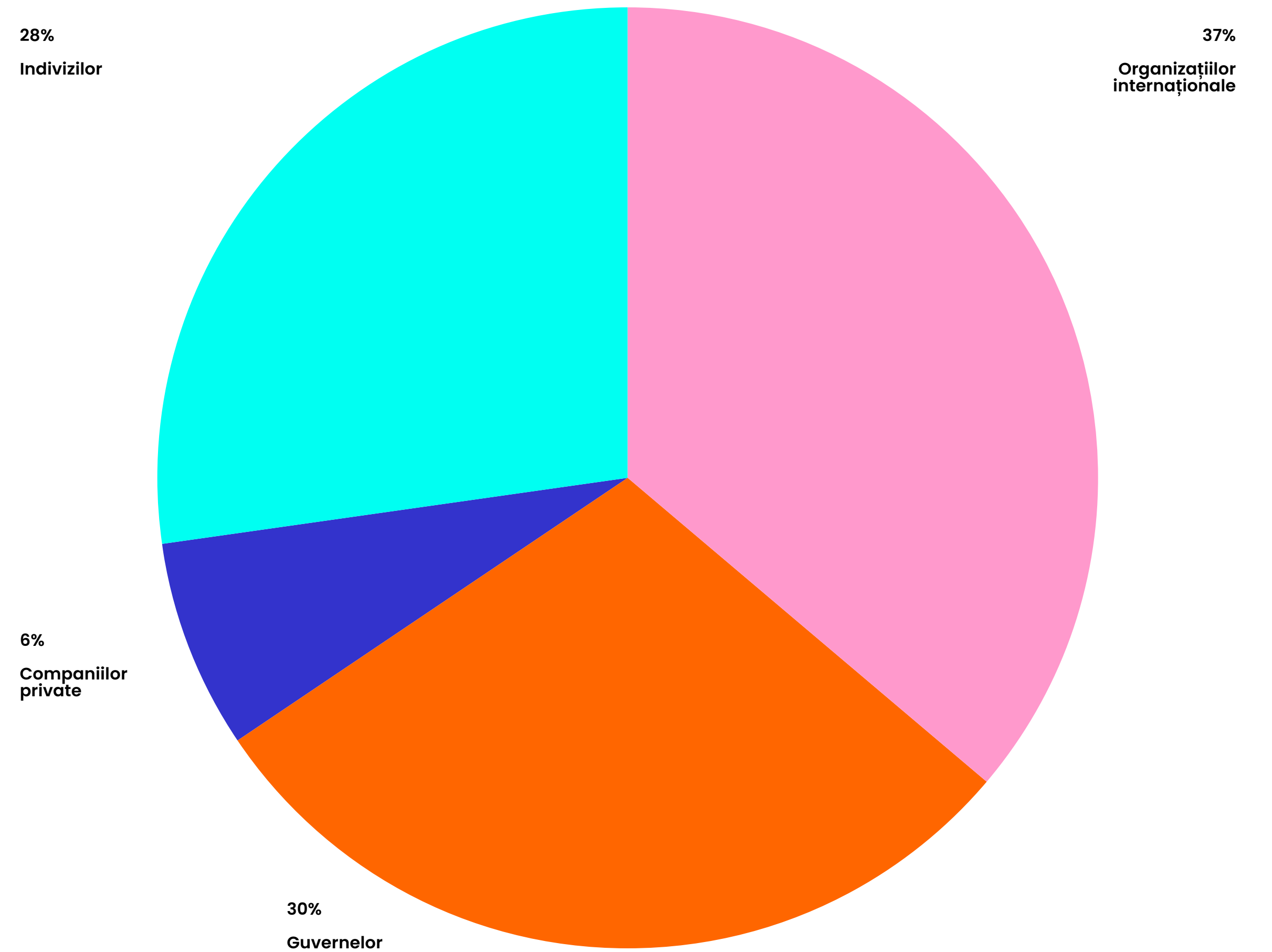
În ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

- Aproape 60% dintre tineri consideră că schimbările climatice sunt o problemă importantă care trebuie să devină o prioritate pentru guverne indiferent de consecințele economice.
- Peste jumătate dintre tineri apreciază că vor fi afectați pe parcursul vieții lor de schimbările climatice și mai bine de două treimi sunt dispuși să își ajusteze stilul de viață pentru a reduce impactul asupra mediului.



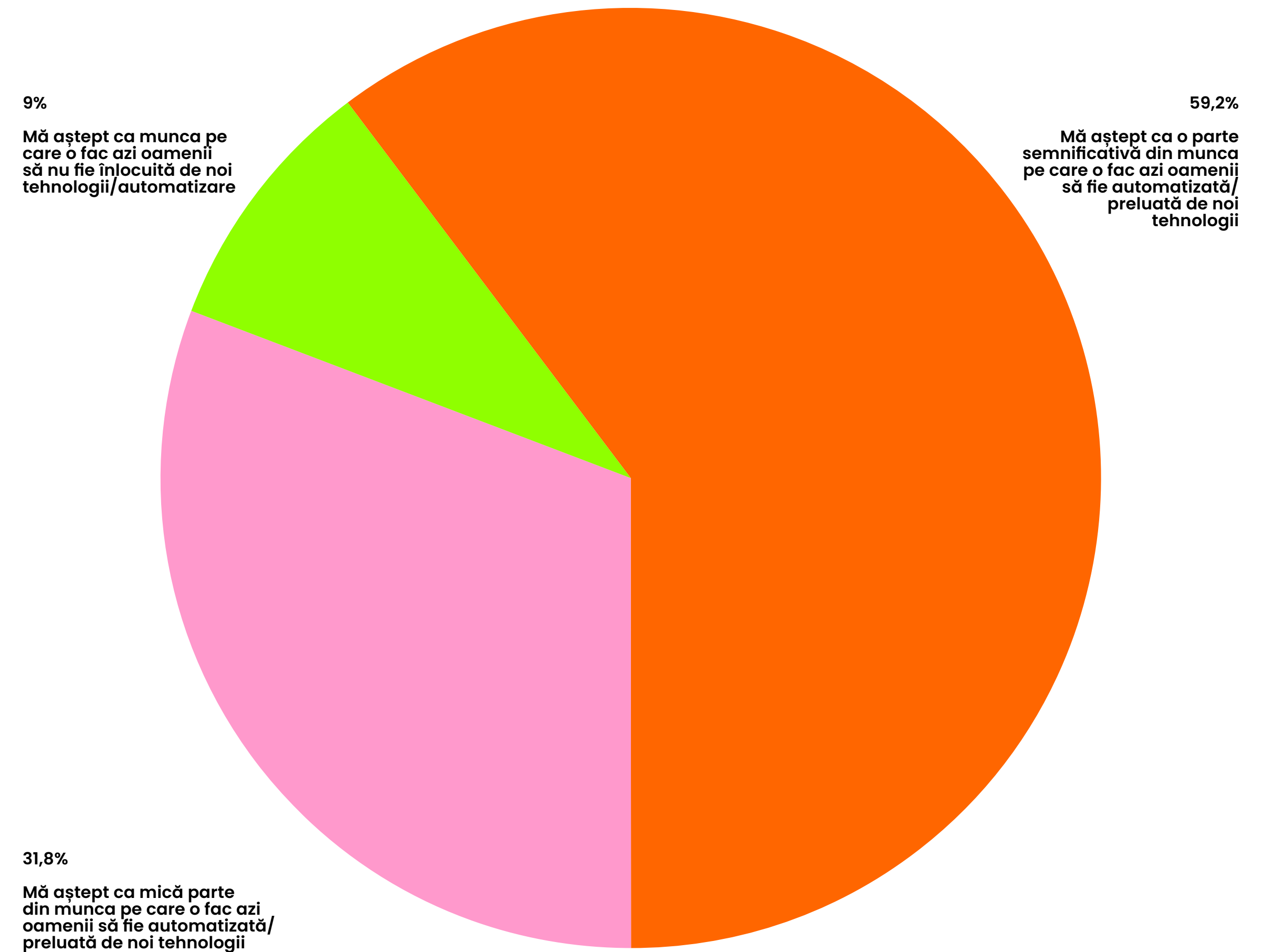
- Nu există consens cu privire la responsabilitatea instituțiilor pentru reducerea impactului schimbărilor climatice. 36% dintre tineri menționează responsabilitatea organizațiilor guvernamentale, 30% a guvernelor, 28% a indivizilor și numai 6% a companiilor private.
- Rolul statului și al organizațiilor suprastatale ar putea fi mai importante întrucât sunt cele care reglementează comportamentele atât ale indivizilor cât și ale companiilor.

Cred că responsabilitatea pentru reducerea impactului schimbărilor climatice este în primul rând a:



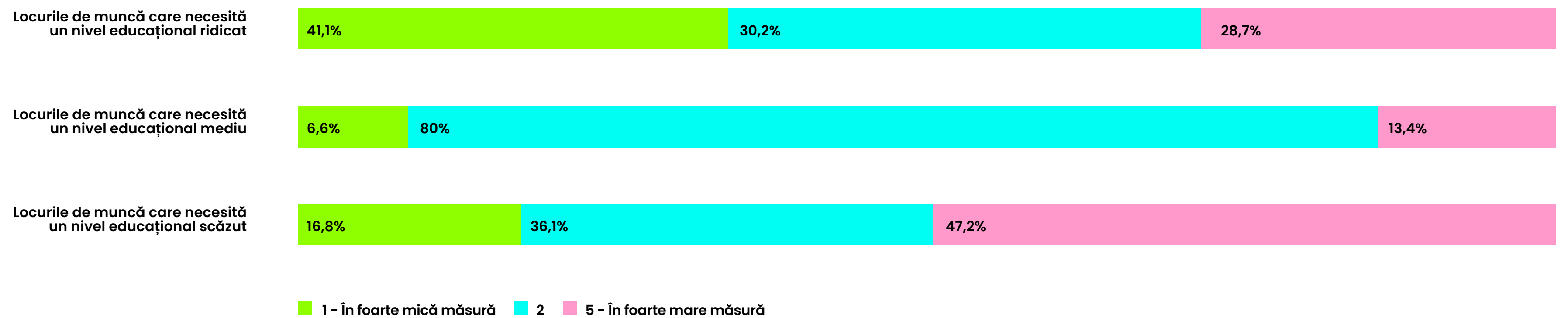
- Așteptările privind viitorul muncii sunt că cea mai mare parte dintre locurile de muncă din viitor vor fi automatizate/ preluate de noi tehnologii.
- 59% dintre tineri se așteaptă ca o parte semnificativă din munca pe care oamenii o fac azi să fie automatizată, 32% se așteaptă ca o mică parte să fie automatizată și numai 9% se așteaptă ca munca de azi să fie înlocuită de automatizare peste 3 decenii.

Care crezi că va fi impactul automatizării muncii în România în 2050?



Care crezi că sunt locurile de muncă care vor fi cele mai afectate de automatizare?

- Cele mai afectate locuri de muncă de automatizare în opinia tinerilor vor fi cele care necesită un nivel de educație formală scăzut (47%).
- Impactul automatizării asupra locurilor de muncă ce necesită un nivel educațional mediu va fi unul mediu în percepția tinerilor (80%)
- Locurile de muncă cu un nivel educațional ridicat vor fi afectate într-o mică măsură de automatizare în opinia a 41% dintre tineri.



Concluzii

- Acest studiu și-a propus analiza modalității în care adolescenții din România își proiectează viitorul la nivel personal și generațional. Studiul a urmărit să analizeze cum se raportează adolescenții la teme precum tehnologia, economia, transformările pieței muncii, schimbările climatice, precum și la alte realități societale și politice.
- Cei mai mulți dintre tineri utilizează internetul ca parte din rutina cotidiană, fiind în principal o sursă de divertisment și într-o măsură mai mică o resursă pentru informare și documentare. De exemplu, peste jumătate dintre tineri declară fie că nu citesc niciodată știri despre politică, sau despre joburile viitorului și evoluția pieței muncii, fie că o fac o dată pe lună sau mai rar.
- În ceea ce privește aspirațiile educaționale, cei mai mulți dintre tineri și-ar dori să urmeze o facultate imediat după finalizarea liceului. Aproximativ o treime din totalul tinerilor intenționează să urmeze o facultate și să lucreze în același timp ceea ce sugerează că tinerii din România fie au resurse financiare insuficiente pentru a urma studii universitare, fie apreciază că este necesară acumularea de experiență de muncă de la o vârstă timpurie. De altfel, tinerii care urmează învățământ tehnic și vocațional, precum și cei care au părinți fără studii universitare, apreciază într-o mai mare măsură că vor urma o facultate și vor lucra în același timp.

- Tinerii apreciază că școala îi pregătește într-o mică măsură pentru viitor, nefiind convinși că își vor găsi un loc de muncă în domeniul în care se pregătesc. Totodată, cei mai mulți dintre tineri apreciază că abilitățile dobândite în școală îi vor ajuta într-o mică măsură să obțină un loc de muncă. Aceste percepții sugerează faptul că, pe de-o parte calitatea percepută a educației este scăzută și, pe de altă parte, este puțin conectată la societate și la evoluțiile pieței muncii.

- Cu toate acestea, tinerii sunt mai degrabă optimiști cu privire la viitorul personal, apreciind că vor avea un loc de muncă mai bun decât al părinților lor. De altfel, o treime dintre respondenți au deja în minte o carieră, o treime iau în considerare mai multe cariere posibile, iar o treime au doar idei generale sau nu se gândesc neapărat la carieră în acest moment. Majoritatea carierelor se bazează cel puțin pe studii de licență, așadar, aspirațiile educaționale sunt ridicate. Aceștia discută cu părinții despre viitorul educațional și planificarea carierei într-o măsură ridicată și într-o frecvență mai redusă cu profesorii. Tinerii ai căror părinți au finalizat studii universitare discută într-o mai mare măsură cu părinții lor despre viitorul educațional și ocupațional. Profesorii din licee tehnologice și vocaționale discută cu tinerii într-o mai mare măsură despre viitorul educațional și profesional, comparativ cu cei din licee teoretice.

- Tinerii sunt relativ mulțumiți cu majoritatea aspectelor din viața lor precum: viața de familie, starea de sănătate, prietenii pe care îi au și școala pe care o urmează. Aspectele de care tinerii sunt într-un procent mai mare nemulțumiți sunt: sănătatea mintală, timpul liber și situația financiară pe care o au. De altfel, sănătatea mintală, siguranța financiară și locativă sunt principalele priorități ale adolescenților în viitor. Peste 10 ani aceștia se așteaptă într-o proporție mai mare decât în prezent să fie mulțumiți cu aspectele menționate.

- Majoritatea tinerilor se simt în principal cetățeni români, dar și cetățeni globali și ai Uniunii Europene. Aproape trei sferturi au luat contact cu alte țări, călătorind cel puțin o dată în străinătate până în prezent.

- Principalele așteptări de la Uniunea Europeană pentru generația din care tinerii fac parte sunt creșterea oportunităților de angajare pentru tineri, combaterea sărăciei și inegalităților sociale și economice, menținerea păcii, consolidarea securității internaționale și promovarea cooperării internaționale, promovarea drepturilor omului, a democrației și a valorilor europene comune. Așadar, tinerii își doresc o societate mai echitabilă cu inegalități reduse, care oferă oportunități ocupaționale și în care valorile democratice și drepturile omului sunt respectate. De altfel, riscurile la adresa societății precum războaie, sărăcie, foamete, crize economice și energetice, poluarea și încălzirea mediului sunt considerate amenințări ridicate pentru viitoarea societate. O parte semnificativă consideră că încălzirea globală este una dintre cele mai importante probleme cu care societatea se va confrunța, tinerii fiind dispuși să își schimbe stilul de viață pentru a reduce impactul și apreciind totodată că este nevoie de măsuri drastice pentru reducerea fenomenului. Nu în ultimul rând, piața muncii va fi afectată de automatizare în viitor, iar tinerii apreciază că în special locurile de muncă care necesită calificări reduse vor fi afectate în următorii 30 de ani.

